

LUOTETTAVAN HALLINNON PERIAATTEET

OP Osuuskunnan hallitus ja hallinnon monimuotoisuutta koskevilta osin hallintoneuvosto ovat vahvistaneet koko OP Ryhmän luotettavan hallinnon periaatteet. Periaatteet koskevat soveltuvin osin kaikkia OP Ryhmän yhteisöjä. OP Osuuskunnan ja osuuspankkien tytäryhtiöt ja ulkomailla toimivat sivuliikkeet noudattavat näitä periaatteita siltä osin kuin se on mahdollista erityislainsäädännön ja/tai paikallisen lainsäädännön vaatimukset huomioon ottaen.

1 Yleiset periaatteet

OP Ryhmän arvoja ja hyvän liiketavan periaatteita toteutetaan osaltaan järjestämällä ryhmän ja sen jokaisen yhteisön hallinto luotettavasti. Luotettavan hallinnon järjestämisen tavoitteena on varmistaa ryhmän yhteisöjen tehokas ja vakaa hoito ja näin edistää ryhmän omistaja-asiakkaiden etua.

OP Ryhmän luotettavan hallinnon periaatteet ovat osa OP Ryhmän luotettavan hallinnon viitekehystä. Niissä linjataan ryhmän yhteisöjen hallinnon järjestämistä, eturistiriitojen hallintaa, liiketoiminnoista riippumattomien toimintojen organisoimista, yritysturvallisuuden, tietosuojan ja tietoturvan järjestämistä, ulkoistusten hallintaa, tietojen julkistamista sekä rikkomusten ilmoittamiseen käytettävää riippumatonta ilmoituskanavaa koskevat yleiset periaatteet. OP Osuuskunnan hallitus, pääjohtaja tai johtokunnan alainen toimikunta pääjohtajan valtuuttamana antavat näitä asiakokonaisuuksia koskevat tarkemmat sisäiset ohjeet.

Luotettavaan hallintoon kuuluu, että OP Ryhmässä kokonaisuutena ja sen yhteisöissä

- on dokumentoitu organisaatorakenne, jossa valta-, vastuu- ja raportointisuhteet ovat selkeät
- hallintoelimet ovat monimuotoisia; niiden jäsenillä on monipuolisesti osaamista ja kokemusta, sukupuolten ja eri ikäryhmien edustus hallintoelimissä on riittävä ja alueellinen edustavuus toteutuu
- hallintoelimet arvioivat ja kehittävät säännöllisesti toimintaansa
- ylimpään ja toimivaan johtoon kuuluvat henkilöt ovat luotettavia, tehtävään sopivia ja ammattitaitoisia
- eturistiriitatilanteet tunnistetaan ja hallitaan
- riskienhallinta, compliance ja sisäinen tarkastus on järjestetty liiketoiminnoista riippumattomasti
- palkitsemisen periaatteet tukevat tavoitteiden saavuttamista eivätkä houkuttele ottamaan linjattua riskinottoa suurempaa riskiä, kannusta toimimaan eturistiriitoja koskevien periaatteiden vastaisesti taikka johda asiakkaan edun vastaiseen toimintaan
- toiminta on läpinäkyvää ja avointa ja toiminnan luotettavuuden kannalta olennaiset tiedot julkistetaan
- yritysturvallisuuden, tietosuojan ja tietoturvallisuuden varmistaminen on olennainen ja erottamaton osa toimintaa
- toimintoja ulkoistettaessa varmistetaan, että ulkoistettuun toimintaan liittyvä riskienhallinta ja valvonta on järjestetty asianmukaisesti
- henkilöstöllä ja sidosryhmillä on mahdollisuus ilmoittaa havaitsemistaan rikkomuksista riippumatonta kanavaa käyttäen.

2 OP Ryhmän hallinnon järjestäminen

2.1 OP Ryhmän rakenne

OP Ryhmän muodostavat ryhmään kuuluvat itsenäiset osuuspankit ja niiden omistama keskusyhteisö OP Osuuskunta tytär- ja lähiyhteisöineen.

OP Ryhmä muodostuu kahdesta osasta:

1. talletuspankkien yhteenliittymästä annetun lain mukaisesta yhteenliittymästä ja
2. muusta OP Ryhmästä.

Talletuspankkien yhteenliittymän muodostavat keskusyhteisönä toimiva OP Osuuskunta ja sen jäsenluottolaitokset sekä niiden määräysvallassa olevat rahoituslaitokset ja palveluyritykset. OP Ryhmän laajuus eroaa yhteenliittymän laajuudesta siinä, että OP Ryhmään kuuluu myös muita yhteisöjä kuin luotto- ja rahoituslaitoksia tai palveluyrityksiä. Näistä merkittävimpiä ovat vakuutusyhtiöt.

Keskusyhteisö OP Osuuskunnalla on OP Ryhmän tehokkaan riskienhallinnan mahdollistava luotettava hallinto sekä toimintaan nähden riittävä sisäinen valvonta ja riittävät riskienhallintajärjestelmät.

Keskusyhteisö antaa talletuspankkien yhteenliittymään kuuluville osuuspankeille ja keskusyhteisökonsernin yhtiöille ohjeet niiden maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden turvaamiseksi tarvittavista laadullisista vaatimuksista ja riskien hallinnasta, luotettavasta hallinnosta ja sisäisestä valvonnasta sekä yhtenäisten tilinpäätösperiaatteiden noudattamisesta yhteenliittymän yhdistellyn tilinpäätöksen laatimisessa. Keskusyhteisö valvoo antamiensa ohjeiden noudattamista. Suhteessa tytäryhtiöihinsä keskusyhteisö käyttää omistajaohjausta.

2.2 Osuuspankit

Osuuspankkien hallintorakenne perustuu lainsäädäntöön ja keskusyhteisön antamien mallisääntöjen pohjalta vahvistettuihin sääntöihin sekä ohjesääntöön, joissa hallintoelinten vastuut ja tehtävät on määritelty. Osuuspankkien sääntöjen rekisteröinnin edellytyksenä on, että keskusyhteisö on hyväksynyt pankin säännöt.

2.2.1 Osuuskunnan kokous tai edustajisto

Osuuspankeissa jäsenet eli omistaja-asiakkaat käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksessa tai omistaja-asiakkaiden valitsemassa edustajistossa. Edustajiston ja osuuskunnan kokoukset järjestetään siten, että osuuspankkien jäsenet voivat tehokkaasti käyttää niissä oikeuksiaan. Kokoukset järjestetään sellaisessa paikassa ja sellaisena ajankohtana, että mahdollisimman moni edustajiston jäsen / omistaja-asiakas voi osallistua kokoukseen.

2.2.2 Hallintoneuvosto

Edustajisto tai osuuskunnan kokous valitsee pankille hallintoneuvoston, jonka tehtävänä on valvoa pankin hallituksen ja toimitusjohtajan hoitamaa pankin hallintoa. Osuuspankin hallintoneuvosto valitsee pankille hallituksen ja toimitusjohtajan.

2.2.3 Hallitus

Osuuspankin hallituksen tehtävänä on osuuspankin toiminnan johtaminen lainsäädännön, osuuspankin sääntöjen, osuuspankin ohjesäännön ja keskusyhteisön vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Hallituksen toimivaltaan kuuluvat asiat, jotka eivät lain tai pankin sääntöjen mukaan kuulu toimitusjohtajalle, hallintoneuvostolle taikka edustajistolle tai osuuskunnan kokoukselle. Hallituksella on erityinen velvollisuus valvoa pankin etua ja edistää sen kehitystä.

2.2.4 Toimitusjohtaja

Osuuspankin toimitusjohtajan valitsee pankin hallintoneuvosto.

Osuuspankin toimitusjohtaja hoitaa pankin päivittäistä hallintoa lainsäädännön ja ohjeiden ja määräysten mukaisesti. Toimitusjohtaja vastaa siitä, että pankin toiminta on hallituksen vahvistaman strategian/vuosisuunnitelman ja ryhmän ohjeiden mukaisesti tehokasta ja kannattavaa, toimintaympäristön muutoksiin sopeutuvaa ja riskeiltään hallittua. Toimitusjohtaja raportoi säännöllisesti hallitukselle pankin toiminnasta.

Toimitusjohtajalla voi olla apunaan hallituksen nimeämä johtoryhmä, jolla ei ole virallista yhtiöoikeudellista asemaa eikä muodollista päätösvaltaa.

2.3 Keskusyhteisö ja keskusyhteisökonsernin yhtiöt

Ylintä päätösvaltaa keskusyhteisö OP Osuuskunnassa käyttää osuuskunnan kokous, joka valitsee keskusyhteisön hallintoneuvoston jäsenet. Hallintoneuvoston osuuskuntalain mukaisena yleisenä tehtävänä on valvoa, hallituksen valvontavelvollisuutta kuitenkin rajoittamatta, hallituksen ja pääjohtajana toimivan toimitusjohtajan hoitamaa ja vastuulla olevaa keskusyhteisön hallintoa. Hallintoneuvosto valitsee keskusyhteisön hallituksen jäsenet ja nimittää toimitusjohtajana toimivan OP Ryhmän pääjohtajan ja pääjohtajan sijaisen.

Keskusyhteisön hallitus ohjaa keskusyhteisön, keskusyhteisökonsernin, yhteenliittymän ja koko OP Ryhmän toimintaa hallintoneuvoston ohjeiden mukaisesti sekä huolehtii keskusyhteisön hallinnosta ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä lainsäädännön ja viranomaisten antamien määräysten ja päätösten mukaisesti. Hallitus vastaa siitä, että keskusyhteisön kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Lisäksi hallitus valvoo, että keskusyhteisöä, sen tytäryhtiöitä, yhteenliittymän muita yhteisöjä ja koko OP Ryhmää hoidetaan luotettavasti, tehokkaasti ja varovaisten liikeperiaatteiden mukaisesti, ja että keskusyhteisö, sen tytäryhtiöt ja yhteenliittymään kuuluvat muut yhteisöt toimivat niitä koskevan lainsäädännön, viranomaisten määräysten ja päätösten, sääntöjensä tai yhtiöjärjestyksensä sekä keskusyhteisön hallintoneuvoston ja hallituksen vahvistamien periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti.

Hallitusta sen tehtävissä avustavat tarkastusvaliokunta, riskivaliokunta sekä nimitys- ja palkitsemisvaliokunta.

Johtokunta toimii keskusyhteisön johtoryhmänä ja pääjohtajan tukena keskusyhteisön ja sen konsernin johtamisessa, strategisten linjausten valmistelussa, merkittävien tai luonteeltaan periaatteellisten operatiivisten asioiden valmistelussa ja toimeenpanossa sekä sisäisen valvonnan, compliancen ja riippumattoman riskienhallinnan toimivuuden varmistamisessa.

3 Liiketoiminnoista riippumattomat toiminnot

Riskienhallinta, compliance ja sisäinen tarkastus organisoidaan OP Ryhmän yhteisöissä liiketoiminnoista riippumattomiksi noudattaen kolmen puolustuslinjan periaatetta. Ensimmäisen

puolustuslinjan muodostaa liiketoiminnassa toteutettava operatiivinen riskienhallinta ja sisäinen valvonta, toisen puolustuslinjan riippumattomat riskienhallintatoiminto ja compliance-toiminto ja kolmannen puolustuslinjan riippumaton sisäinen tarkastus.

4 Hallinnon ja johdon sopivuuden ja luotettavuuden (fit and proper) sekä hallinnon monimuotoisuuden varmistaminen

Hallintoelinten kokoonpanoa tulee suunnitella pitkäjänteisesti. Tehokas työskentely hallintoelimissä edellyttää, että niissä on riittävästi monipuolista asiantuntemusta, osaamista ja kokemusta. Yksittäisen jäsenen asiantuntemuksen, osaamisen ja kokemuksen lisäksi hallintoelimen kokoonpanoa tarkastellaan myös hallintoelimen jäsenten asiantuntemuksen, osaamisen ja kokemuksen summana. Hallintoelimellä on kokonaisuutena oltava sen tehtävän hoitamisen edellyttämä asiantuntemus, osaaminen ja kokemus.

Kaikkien OP Ryhmässä toimivien henkilöiden tulee olla luotettavia, sopivia ja ammattitaitoisia, jotta asiakkaiden, omistajien, markkinoiden ja valvontaviranomaisten luottamus OP Ryhmän toimintaan säilyy kaikissa olosuhteissa. Johtamisesta ja keskeisistä toiminnoista vastaavien henkilöiden osalta kyse on myös hallinnon luotettavuudesta, joka on keskeinen edellytys toimiluvanvaraiselle toiminnalle.

Tavoitteena on, että osuuspankkien ja keskusyhteisön hallintoneuvostoissa sekä hallituksissa molemmat sukupuolet ovat edustettuina vähintään suhteessa 60/40 %. Tavoitteeseen pyritään pitkäjänteisesti varmistamalla, että ehdolla olevista, osaamiseltaan ja kokemukseltaan tasavahvoista henkilöistä ehdolle hallintoelimen jäseneksi asetetaan se, joka edustaa hallintoelimessä vähemmistönä olevaa sukupuolta.

5 Eturistiriitojen hallinta ja korruption estäminen

Eturistiriitatilanteiden tunnistaminen ja niiden välttäminen, hyvä hallintotapa, läpinäkyvyys ja vastuullinen liiketoiminta ovat olennainen osa luotettavaa hallintoa. Korruption estäminen on osa vastuullista liiketoimintaa. Ryhmän jokaisen yhteisön hallintoon, johtoon ja henkilöstöön kuuluvan tulee toimia yhteisön ja ryhmän eduksi ilman epäasiallisia sivuvaikutteita. Jokainen ryhmän yhteisön hallinnon, johdon ja henkilöstön edustaja on velvollinen omalta osaltaan varmistamaan eturistiriitatilanteiden välttämistä ja asianmukaista hallintaa sekä hyvää hallintotapaa, läpinäkyvyyttä ja vastuullista liiketoimintaa, mukaan lukien korruption estäminen.

6 Palkitseminen

OP Ryhmällä on vahvistetut henkilöstöä koskevat toimintaperiaatteet, jotka sisältävät palkitsemisperiaatteet ja palkkapolitiikan. Palkitsemisperiaatteiden ja palkkapolitiikan tulee tukea toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja OP Ryhmän arvojen mukaista toimintakulttuuria. Palkitseminen OP Ryhmässä noudattaa kulloinkin voimassa olevaa sääntelyä, huomioi vastuullisuuden ja kestävyysriskit eikä kannusta tarpeettomaan riskinottoon.

Valvontatoiminnossa työskentelevän henkilön palkkio ei saa olla riippuvainen sen liiketoimintayksikön tuloksesta, jota hän valvoo.

7 Yritysturvallisuus, tietosuojaja tietoturvallisuus

Turvallisuustoiminnalla varmistetaan turvallinen työskentely ja asiointiympäristö henkilöstölle ja asiakkaille sekä suojataan OP Ryhmän tietoja, toimitiloja, mainetta, liiketoiminnan prosesseja ja palveluita niihin kohdistuvilta riskeiltä. Kokonaisvaltaisella turvallisuustyöllä pyritään varmistamaan toiminnan jatkuvuus ja edistämään liiketoiminnan tavoitteita.

Tietosuoja ja tietoturva ovat olennainen ja erottamaton osa OP Ryhmän toimintaa ja hyvää tietojenkäsittelytapaa.

Jokainen OP Ryhmän työntekijä on vastuussa siitä, että hän käsittelee henkilötietoja tietosuojalainsäädännön sekä hyvän tiedonhallinta- ja käsittelytavan ja hyvän pankki- ja vakuutustavan mukaisesti varmistaen, ettei yksityisyydensuoja vaarannu.

8 Ulkoistukset

Toimintojen ulkoistamisen tavoitteena on parantaa OP Ryhmän strategisten ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista sekä kilpailukykyä. Tämä voi toteutua esimerkiksi toiminnan tehostumisen, toimintavarmuuden ja asiakaskokemuksen parantumisen, joustavuuden lisääntymisen tai palveluntarjoajan erityisosaamisen johdosta. Ulkopuolisen palveluntarjoajan toimintatapojen on oltava yhdenmukaiset OP Ryhmän arvojen ja eettisten periaatteiden kanssa. Palveluntarjoajan on sitouduttava noudattamaan OP:n toimittajan vastuullisuusvaatimuksia tai todentamaan, että sen toimintatapa on vähintään OP Ryhmän vastuullisuusvaatimusten tasolla.

9 Tietojen julkistaminen

OP Ryhmän ulkoisessa tiedottamisessa noudatetaan vahvistettua viestintä- ja tiedonantopolitiikkaa, jonka mukaisesti tiedot keskusyhteisöstä ja sen konserniin kuuluvista yhtiöistä julkistetaan. Poliitiikan mukaisesti internetsivuilla julkaistaan vuosittain selvitys OP Ryhmän hallinto- ja ohjausjärjestelmästä sekä OP Ryhmän palkitsemisesta.

Jokainen osuuspankki julkaisee internetsivuillaan sen hallinto- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen. Selvitykseen sisältyy kuvaus osuuspankin hallinnon järjestämisestä ja toiminnasta sekä selostus hallinnolle asetettujen vaatimusten noudattamisesta.

10 Rikkomuksista ilmoittaminen (ns. whistleblowing)

OP Ryhmässä ylläpidetään järjestelmää, jonka kautta on mahdollista tehdä ilmoituksia epäillyistä säännösten ja määräysten rikkomuksista. Keskusyhteisön compliance-organisaatio vastaa OP Ryhmän whistleblowing-prosessista. Ilmoitus voi koskea myös OP Ryhmän arvojen vastaista toimintaa.

Kaikki ilmoitukset käsitellään viivytyksettä. Ilmoitusten perusteella tehdään tarvittavat selvitykset ja käynnistetään mahdolliset toimenpiteet. Ilmoitusten käsittely on luottamuksellista. OP Ryhmän whistleblowing-prosessi mahdollistaa anonyymin ilmoittamisen, ellei ilmoittaja halua ilmoittaa henkilöllisyyttään. Pääsy ilmoituksen sisältöä ja ilmoituksen kohdetta koskeviin tietoihin on rajattu Group Compliance Officeriin ja henkilöihin, joiden hänen arvionsa mukaan on välttämätöntä selvittää asiaa.